

Mededeelingen van de Nederlandsche Boschbouwvereeninging

NIEUWE LEDEN.

Tot het lidmaatschap werden toegelaten Ir A. J. Grandjean te Nijverdal, Ir J. F. A. Molenaars te Maastricht, beiden werkzaam bij het Staatsboschbeheer en Dr D. Burger, Inspecteur van het Boschwezen in Nederlandsch Oost Indië, Rijksstraatweg 41, „Zandbergen”, De Steeg.

VERGADERING EN EXCURSIES TE ASSEN 23—25 MEI 1946.

In afwachting op het nadere programma, dat wij in het Mei-nummer zullen geven, zij nog even herinnerd aan de voorjaarsbijeenkomst.

Donderdag 23 Mei. Reis naar Gieten. Tusschen 19.00 en 20.00 uur bijeenkomst in hotel Rijnberg te Gieten; van 20.00—21.00 uur inleidingen tot de excursies van de heeren J. J. M. Jansen en Ir J. L. W. Blokhuis.

Vrijdag 24 Mei. Excursie per auto en bus naar de boschwachterij „Gieten” en door de boschwachterijen „Borger”, „Grollo” en „Schoonlo” naar de boschwachterij „Sleenerzand”. 's Avonds Algemeene Vergadering.

Zaterdag 25 Mei. Excursie naar de boschwachterijen „Odoorn” en „Emmen”. Einde om ongeveer 13.00. 's Middags thuisreis.

VOORDRACHT TOT ROYEMENT.

Het bestuur draagt voor tot royement de van het lidmaatschap geschorste personen: F. B. J. Gips, Prof. Dr J. Jeswiet, W. N. Lindeman, Prof. Dr C. A. Schenck en J. H. C. Schröder.

De secretaris der Nederlandsche Boschbouw Vereeninging,
Ir F. W. Burger.

ADRESVERANDERINGEN.

Chr. van de Veldé van Utrecht naar Assen, Oosterhoutstraat 112.

REDACTIECOMMISSIE VOOR PUBLICATIES.

Op 14 Februari 1946 is de Redactie-commissie voor publicaties met haar werkzaamheden begonnen onder aanwezigheid van den voorzitter van de Nederlandsche Boschbouw Vereeninging Dr H. van Vloten.

In deze vergadering werd besloten tot het volgende werkprogramma, het samenstellen van:

1. een boekje, dat een duidelijk overzicht moet geven van den boschbouw in Nederland;
2. een handig zakboekje met technische gegevens;
3. een handboek in den vorm van verschillende monografieën over belangrijke onderwerpen.

Zij, die hiervoor gegevens kunnen verschaffen of denkbeelden wenschen te ontwikkelen, worden verzocht zich daartoe te wenden tot ondergeteekende, daar de secretaris

der commissie Ir J. van Soest zeer tot onze spijt door oproeping in militairen dienst voorloopig niet verder aan ons werk kan deelnemen.

De secretaris der Nederlandsche Boschbouw Vereeniging,
Ir F. W. Burger.

NOG LEVERBARE PUBLICATIES.

1. De namen van onze voornaamste houtgewassen, 1932. f 0,25.
2. P. Boodt, De bebossching op de Noordzee-eilanden, 1934. f 1,00.
3. P. J. Drost, Een en ander betreffende de vriendcultuur in ons land, 1934. f 1,00.
4. Prof. J. H. Jager Gerlings, De bebossching door het Staatsboschbeheer van heidegronden in Drenthe, 1938. f 1,00.
5. Sorteeringsslijsten voor inlandsch rondhout, met bijlage over het meten van hout, 1941. f 0,25.
6. P. Boodt, De bebossching en de beplantingen in den Wieringermeerpolder, 1942. f 1,00.
7. Richtlijnen voor het samenstellen van een bedrijfsregeling voor boschbezit in Nederland, 1943. f 1,00.
8. De verhouding tusschen bosch en grond 1944. f 1,00.

De verkoop geschiedt bij vooruitbetaling, door storting of overschrijving van het verschuldigde bedrag op de postrekening van den penningmeester Ir C. Staf, Sicknessplein 1; Arnhem, nr 171898 en met vermelding welke publicaties worden verlangd.

9. Prijzenbeschikking geveld inlandsch hout 1946. f 0,50.

Bestelling van dit kleine handige boekje kan geschieden alsvoren, maar ook rechtstreeks bij vooruitbetaling aan den drukker Firma Ponsen & Looijen, Heerenstraat 19, Wageningen, contant, per postwissel of per giro nr 112397.

De secretaris der Nederlandsche Boschbouw Vereeniging,
Ir F. W. Burger.

PERSONALIA.

Op 2 April 1946 wordt Jhr. Dr E. A. van Beresteyn 70 jaar. In de maatschappij bekleedde hij een vooraanstaande plaats, waarvan vooral zijn kamerlidmaatschap en zijn lidmaatschap van den Haagsehen Gemeenteraad bekend zijn. Zijn persoonlijke belangstelling ging vooral uit naar de kunst, waarvoor hij de eer genoot in December 1943 te worden benoemd tot Raad-adviseur voor Kunsten en Wetenschappen bij het desbetreffende Ministerie.

In den boschbouw begon van Beresteyn belang te stellen toen hij in 1925 het landgoed „Het Bergelt" kocht, hetgeen aansluit aan het bekende Vierhouter Bosch van de familie van zijn vrouw J. C. Frowein. Van de sedert 1882 bestaande N.V. „Het Vierhouter Bosch" was Van Beresteyn voorzitter van 1928—1931; nu directeur. Onder voorlichting van de Nederlandsche Heide Maatschappij heeft hij veel voor deze bosschen gedaan. Ook stichtte hij er op voorbeeld van Schovenhorst een boschpinetum met 40 verschillende coniferensoorten en een parkpinetum.

Werkzaamheid voor den boschbouw in ruimer verband trad naar voren tijdens den oorlog, toen het bosch door allerlei van hooger hand opgelegde maatregelen werd bedreigd en aangetast. Over deze maatregelen — verordeningen, prijsvoorschriften e.d. — en wetten — vooral op het gebied der belastingen — behoeven wij hier niet nader te reppen, daar hierover reeds uitvoerig en zeer deskundig is geschreven in jaargang 1943 van het tijdschrift van de Nederlandsche Heide Maatschappij. Maar vooral achter de schermen heeft Van Beresteyn veel moeite gedaan om de zeer bezwarende voorgenomen maatregelen voor het boschbezit te verlichten. In het bijzonder heeft hij voor de bosch-N.V.'s fiscale gevaren afgewend, die anders funest zouden zijn geweest. Het was wel zeer bijzonder, dat hij dat geheel alleen in den bezettingstijd heeft klaar gespeeld. Wij hebben dit te danken aan zijn goed juridisch inzicht, dat met de hem eigen helderheid en kracht naar voren werd gebracht. Dit moeten wij dan ook als een bijzonder te waardeeren combinatie van eigenschappen beschouwen, die tot heil van ons bosch werkzaam is geweest.

Toen Van Beresteyn opkwam tegen de niet-toepassing op mijnhout van de 50% toeslag voor paalhout, mogelijk volgens prijsvoorschrift 1943, leidde dit tot het instellen van een contactcommissie bij het Rijksbureau voor Hout, waarin hij zitting kreeg. Ofschoon deze commissie als zoodanig gedurende den oorlog niet veel meer heeft kunnen bereiken, na den oorlog stond hierdoor een instantie gereed, die kon worden ingeschakeld bij het adviseeren inzake de herziening van de houtprijzen; de heer Van Beresteyn kreeg zitting in de in Juli 1945 door den Directeur-Generaal van de Prijsbeheersching te dien einde ingestelde commissie. Ook bij de herziening der zoogenaamde I.M.E.S.-voorschriften wees Van Beresteyn op principieele fouten.

Ten slotte zij vermeld, dat bij de instelling van de Stichting voor den Landbouw, waaraan een hoofdafdeeling boschbouw werd verbonden, Van Beresteyn als een der vertegenwoordigers van den particulieren boschbouw werd aangewezen. Thans is hij voorzitter van de eerste werkcommissie dier organisatie; de commissie voor sociaal-economische aangelegenheden.

Met Dr Th. C. Oudemans, die nog veel meer dan de hiervoor genoemde gegevens verstrekte, zij besloten met het uitspreken van de overtuiging, dat het van groot belang is met Dr van Beresteyn een goed jurist in het midden van ons boschbouwers te hebben, een jurist, die, behalve rechtskundige kennis ook als boschbouwer liefde en toewijding heeft voor het bosch.

Met ingang van 1 April 1946 is Ir E. Reinders benoemd tot houtvester van H.M. de Koningin met gelijktijdig ontslag als adjunct-houtvester bij het Staatsboschbeheer.

ADRES AAN DEN MINISTER VAN LANDBOUW, VISSCHERIJ EN VOEDSELVOORZIENING, OMTRENT DE BLOKKEERING DER SALDI.

Hiermede hebben ondergeteekenden, Dr H. van Vloten en Ir F. W. Burger, achtereenvolgens voorzitter en secretaris van de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging, namens het Bestuur dier Vereeniging, de eer Uwer Excellentie te wijzen op het zeer groote bezwaar van het blokkeeren der saldi voor een goede voortgang der zoo hoogst noodzakelijke herbebossingen.

Door vele eigenaren werden, na de gedwongen vellingen gedurende den oorlog, de voor het hout ontvangen bedragen gereserveerd op de kapitaalrekening, met het oog juist op die hoogstnoodzakelijke herbebossingen. Het gevolg is nu, dat er geen vrij geld is om de noodige uitgaven te kunnen doen. Werd er bijvoorbeeld een bedrag van f 80.000.— gereserveerd dan werd daarvan als maximum f 10.000.— gedeblokkeerd. Was van de resterende geblokkeerde f 70.000.— nu bijvoorbeeld f 60.000.— bestemd voor herbebossing en f 10.000.— voor herbouw van een afgebrande boerderij, dan kon van het vrije geld de boerderij worden herbouwd, maar voor de herbebossing blijft niets over.

Weliswaar is nu subsidie in de herbebossing in uitzicht gesteld, doch deze wordt pas uitgekeerd als het werk is uitgevoerd, zoodat het euvel der blokkeering van de saldi thans des te meer klemt.

Wij meenen U daarom met aandrang te moeten verzoeken te bevorderen, dat op korten termijn een oplossing wordt gevonden om aan de aangegeven bezwaren algemeen tegemoet te komen. Inmiddels teekenen wij met verschuldigde eerbied enz.

Nunspeet,
Bilthoven, 18 Maart 1943.

De Voorzitter der Nederlandsche Boschbouw Vereeniging,
w.g. H. van Vloten.

De Secretaris,
w.g. F. W. Burger.

Ministerie van Landbouw, Visscherij
en Voedselvoorziening.

1 Maart 1946. No. 1358/135. Afdeling IV.
Directie van Grondgebruik en Landbouwherstel.

De Minister van Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening,
Gezien de wenschelijkheid nieuwe wettelijke regelingen te treffen op het punt van
de Boschbouwwetgeving;
Gehoord den Directeur-Generaal van Grondgebruik en Landbouwherstel;

heeft goedgevonden:

- A. in te stellen eene „Commissie Herziening Boschbouwwetgeving“;
- B. aan de voornoemde Commissie op te dragen het doen van voorstellen tot:
1. het treffen van een voorloopige regeling op korten termijn van de belangen van den boschbouw, welke in de plaats kan treden van het „Besluit Staatstoezicht op de Bosschen 1943“;
  2. de totstandkoming van een Boschwet, ter vervanging van de Boschwet 1922.
- C. in de meergenoemde Commissie te benoemen tot:
- a. lid tevens voorzitter Dr J. A. van Steyn, Directeur van het Staatsboschbeheer te Utrecht;
  - b. leden:
    1. Jhr. W. H. de Beaufort, Voorzitter van de Organisatie-commissie van Stichting voor den Landbouw, te Maarn;
    2. Prof. A. te Wechel, Hoogleraar in den boschbouw aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen;
    3. Mr J. E. van Leeuwen, ambtenaar aan het Ministerie van Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening, te 's-Gravenhage;
  - c. secretarissen:
    1. J. J. H. Bijdenrijk, Hoofdcommies aan het Ministerie van Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening, te 's-Gravenhage;
    2. Ir H. W. Schenkenberg van Mierop, houtvester bij het Staatsboschbeheer te Utrecht.
- D. Voornoemde Commissie machtiging te verleenen zich te doen bijstaan door harentwege in te stellen subcommissies.

's-Gravenhage, 1 Maart 1946.

Ministerie van Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening,
w.g. L. C. Mansholt.

N.B. De Commissie zal nog worden uitgebreid met twee leden, aan te wijzen resp. door mijn Ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken voor het gemeentelijk boschbezit en mijn Ambtgenoot van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

MEDEDEEDINGEN INZAKE HET BOSCHWEZEN, DE HOUTVOORZIENING EN DE JACHT.

Het comité ter bestudeering en bestrijding van de iepenziekte is thans hervormd en herdoopt als *Comité ter bestudeering en bestrijding van ziekten in iepen en andere boomsoorten*, terwijl het tevens werd opgenomen als zuster-organisatie, naast het comité ter bestudeering en bestrijding van insectenplagen in bosschen, in het Itbon — het Instituut voor toegepast biologisch onderzoek in de natuur — als onderdeel van de Centrale Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (T.N.O.). Deze hervorming is zeer toe te juichen, daar wij nu twee volwaardige instellingen hebben voor het onderzoek van plantaardige, zoowel als van dierlijke aantastingen van onze bosschen. Hiernaast nu ook nog onder T.N.O. het herlevende boschbouw proefstation en de zaak is voorloopig compleet. Het was dan ook wel zeer gewenscht, dat een en ander eindelijk eens behoorlijk werd opgezet.

Het comité is dus thans te beschouwen als een bestuur, dat bestaat uit dezelfde personen als zij die het vroegere comité vormden, met thans qualitate qua als secretaris toegevoegd Dr A. D. Voûte, die tevens tot lid werd benoemd. De samenstelling is dus nu als volgt:

Ir F. W. Malsch, Inspecteur bij het Staatsboschbeheer, Voorzitter.

S. G. A. Doorenbos, Directeur van Plantsoenen, 's-Gravenhoge, Vice-Voorzitter.

Dr A. D. Voûte, directeur van het laboratorium voor biologisch onderzoek te Hoenderloo, secretaris.

Dr G. Houtzagers, Directeur van de Nederlandsche Heidemaatschappij, Arnhem, Penningmeester.

Prof. Dr J. A. Honing, Beheerder van het Laboratorium voor Algemeene Erfelijkheidsleer van plant en dier, Wageningen.

Ir N. van Poeteren, Inspecteur, Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst, Wageningen.

Prof. Dr H. M. Quanjier, Beheerder van het Laboratorium voor Mycologie en Aardappelonderzoek, Wageningen.

Prof. Dr W. Roepke, Beheerder van het Laboratorium voor Entomologie, Wageningen.

Prof. Dr Joha. Westerdijk, Directrice van het Phytopathologisch Laboratorium „Willie Commelin Scholten“, Bâarn.

Uit het werkprogramma zij het navolgende medegedeeld. De inoculatie van iepenbastaarden, van enten der minst gevoelige nummers en van iepenzaailingen van geheel of gedeeltelijk onbekende afkomst zal worden voortgezet. Ook zal het onderzoek worden voortgezet naar den invloed van de voeding op de infectie en naar de gevoeligheid van de uitgezochte iepenummers, waaronder het thans hoopgevende nr 62, alsmede de bastaardeering van iepen. Voorts zullen proeven worden genomen met nieuwe keveren zwambestrijdingsmiddelen.

Naast het iepenonderzoek zal een onderzoek worden ingesteld naar de afsterving van den fijnspar en naar de ziekte in de elzen.

Referaten.

RUBRIEK 3. Houtteelt.

Das deutsche Aufforstungswerk in Tsingtau. Landforstmeister Dr Eschenlohr. Z. f. Weltfw. 11/12, 543—551, 1944.

Tsingtau of Kiautschou werd in 1898 voor den tijd van 99 jaar door de Deutsche regeering van China gepacht. Reeds in een der eerste rapporten van den Keizerlijken Gouverneur aan den staatssecretaris van Marine wordt de herbebossing van de omgeving van de baai van Tsingtau als een der eerste middelen genoemd om verzanding van de haven van het protectoraat te voorkomen, het landschap te verfraaien en de streek gezond en dus bewoonbaar te maken.

De pruisische houtvester Malte Hass, die in 1899 hier geplaatst werd, stond voor een moeilijke taak. Alle factoren werkten de herbebossing tegen. Tsingtau was een woesternij, een samenstel van steile barre, onbegroeide rotsen, sterk gedenudeerd, alle teelaarde afgespoeld. Het gesteende bestaat uit graniet met veel veldspaat, die snel verweert. Het klimaat is voor boscultuur zeer ongunstig. In den winter geen druppel regen en het duurt in 't voorjaar nog geruimen tijd, vóór de grond voldoende van vocht doordrenkt is. Maar ook in den zomer is op den regenval weinig staat te maken. Men heeft soms wekenlange droogte, afgewisseld door zware stortbuien. Door de snelle afvloeiing komt deze neerslag de wortels maar weinig ten goede, afgezien nog van de schade, die door denudatie, afschuiving en instorting van ravijnwanden, wordt veroorzaakt. De gemiddelde regenval is 620 mm, echter met sterke afwijkingen: zoo viel er in 1899 maar 344 mm, terwijl er in 1909 van Januari tot begin Juni geen druppel regen viel. Verder schijnt er bij den Chinees een overgeërfd neiging te bestaan om boven zijn behoefte aan cultuurgrond bosch te vernielen. Van oudsher was hij trouwens gewoon als verdedigingsmiddel tegen vijandelijke wilde stammen bosch op groote schaal te verbranden.

De keuze voor de te gebruiken houtsoorten was ook al moeilijk. Men had in de buurt slechts een gedegenereerd boschje van *Pinus Thunbergii* en in ravijntjes wat boschrelicten met populieren, wilgen, eschdoorns, iepen en walnoten. Verder een tweetal eikensoorten, *Q. serrata* en *Q. dentata*, die men overal in China voor de cultuur van zuderupsen noodig heeft alsmede bij tempels en kloosters *Gingko*, *Thuja sp.*, *Juniperus sp.* en lorken.

De bovengenoemde loofhoutsoorten, zijn te veel eischend om als pioniers dienst te kunnen doen bij cultuur onder ongunstige omstandigheden van grond en klimaat. Van de verschillende coniferen zou alleen *P. Thunbergii* om zijn geringe eischen, die hij stelt, van nut kunnen zijn, ware het niet, dat hij door de sterke aantasting van de dennenspanrups en het sterke brandgevaar voor gebruik op groote schaal toch niet in aanmerking kon komen.

Men heeft uit naburige landen (Japan, Britsch- en Nederlandsch-Indië) veel zaad laten komen; het meeste kwam echter reeds onbruikbaar aan. Met een 600-tal soorten heeft men een arboretum aangelegd van ongeveer 80 ha, dat gedeeltelijk ook als boomgaard en groententuin dienst deed. Veel had men zich voorgesteld van Japansche naaldhoutsoorten en de Australische *Eucalypti*, maar ze stelden alle teleur. De *Eucalyptus sp.* groeiend schitterend op de kwekerijen, maar ze legden het op het cultuurterrein af. Voor aanplant op groote schaal kwam slechts de *acacia* (*Robinia pseudo-acacia*) in aanmerking, die door zijn snellen groei en diepgaande beworteling in het terrein van Tsingtau voldeed. Verder had men nog resultaat met eenige inheemsche populieren en elzen en *Pinus Thunbergii*.

Bijzonder veel moeite gaf de ontsluiting van het zeer steile terrein met wegen en bruggen. Een jaar vóór den cultuuraanleg moest men beginnen met het aanleggen van stuwbekkens, daar het in de eerste jaren beslist noodig was de jonge boompjes in den drogen tijd te besproeien. Aanvankelijk gingen vaak alle planten ten gevolge van droogte verloren. De grond droogde tot 40 cm diepte volkomen uit, zoodat men de plantgaten minstens 50—60 cm diep moest maken. Men moest beginnen met de ravijntjes af te dammen, steile hellingen door het metselen van steenen muurtjes tegen afspoeling te

beschermen en door het leggen van pluggen in horizontale rijen de verweeringslaag vast te leggen; aan de bovenkant verzamelt zich dan in een paar jaar voldoende teelaarde. Het na stortbuien herstellen van dergelijke werken eischte zeer veel tijd en moeite.

Zooals werd vermeld, heeft vooral de acacia voldaan. In 1902 geplante acacia kon reeds in 1907 als mijnhout worden gebruikt. Op het voorbeeld van Tsingtau hebben veel mijnen in Schantoeng acacia aangeplant, evenals de Engelsche mijnen in Kaiping (N.O. van Tientsin), teneinde zich onafhankelijk te maken van den duren Japanschen import. Ook de spoorwegen in Schantoeng planten thans aan weerskanten van de baan acacia aan, teneinde afspoeling van het talud te voorkomen en hout voor dwarsliggers te krijgen.

Maar wat meer is, Tsingtau is het voorbeeld geworden voor tal van herbebosschingen in China. De gouverneurs van Schantoeng en Chili zonden hun boschbeambten en studenten erhéén om hier de praktijk van de herbebosschingen in aride streken te leeren. Men begon in te zien wat het bosch beteekent voor een staat, waar millioenen hectaren land voor landbouwdoeleinden door roofofbouw onbruikbaar zijn geworden.

Houtvester H a s s kan met trots op zijn werk terug zien. In den tijd van 10 jaren is daar een werkelijk groen „eiland” ontstaan, dat zijn naam eer aan doet. (Tsingtau = groen eiland).
v. Z.

HUMORISTICA.

WEDGWOOD.

Een firma die in porcelein handelt vroeg onlangs aan het Rijksbureau voor keramische producten of zij een partij „Wedgwood” mocht importeeren. Tot groote verbazing van den directeur luidde het antwoord, dat hij na eenigen tijd ontving van een ambtenaar, die zich blijkbaar herinnerde dat „wood” zooiets als „hout” beteekende, maar die — niettegenstaande zijn keramische functie — van keramiek geen verstand had: „Deze aanvraag moet u tot het Rijksbureau voor Hout richten”.

Daar de directeur begrip had voor de werkverdeling onder ambtenaren, voldeed hij aan het verzoek. Het antwoord van het bureau voor hout bewees hem, dat een mensch nooit te oud is om wat te leeren: „Tot onze spijt moeten wij u mededeelen, dat edelhoutsoorten niet tot onze competentie behooren”.....

Overgenomen uit „Algemeen Handelsblad” van 21 Maart 1946.